

**Предавање Хорепископа Наума на Духовној академији у
оквиру Сабора младости и родитељства одржаног у
манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Мушветама
2018. године**

Сачувајмо нашу домаћу цркву – породицу

Ваша Преосвештенства, часни и преподобни оци, преподобне матере монахиње, драга браћо и сестре, децо светосавска, нека је сретан и благословен данашњи празник Иконе Пресвете Богородице Тројеручице.

Пресвета Богородица нас је данас, својом благодаћу, својом трећом руком, привукла у свој дом, да нас, као своју милу децу, благослови, укрепи, тајанствено поучи љубави према Богу и људима и чувању светиње брака и породице. У том смислу и ја данас желим да будем мали сарадник Пресвете Богородице, да приложим своје две лепте архипастирске поуке у циљу очувања мале домаће цркве – породице и у циљу изградње дома своје душе кроз свето послушање.

Човек је икона Божја, благовесте богоносни оци Цркве. Створен је од почетка као пар, као мушкарац и жена, као што је писано: ***И створи Бог човека, по лику своме, према лику Божјем створи га, мушко и женско створи их*** (1. Мојс. 1, 27). Бог је нашу праматер Еву створио од ребра праоца Адама (1 Мојс. 2, 18-24) да му буде помоћница ради остварења циља стварања. Бог је овај рајски брак, по преимућству духовног карактера (јер тек по изгнању из Раја, „***позна Адам жену своју***“), благословио речима: „***Растите и множите се и напуните земљу и владајте њоме***“ (1 Мојс. 1, 27-28). Између Адама и Еве пре пада постојало је савршено јединство и љубав. Она је извирала из љубави према Богу. Њихово јединство са Богом, њихово међусобно јединство и љубав разорио је грех. Грех је донео смрт.

О животу прародитеља у рају и последицама грехопада Свети Јован Златоуст пише: „Првосаздани је живео у Рају, а о браку није било ни речи. Замолио је да му се створи помоћник, – и он се јавио; и при томе брак се још није показивао нужним. Њега не би било ни до сада, и људи би остали без њега живећи у Рају, као на небу, бавећи се разговором са Богом. . . Јер, с једне стране, док не беху заробљени (првоздани) од ђавола, и познаваху Владику свих (твари), пребиваше и девство украшавајући их више и од царске круне и златних хаљина. А пошто постадоше заробљеници (ђавољи) свукли су ову царску одору (тј. девство) и умрли за небески свет, а примили су смртност од смрти, и проклетство, и страдање и мучан живот. Тада је са овима заједно произашао и брак – та смртна и робовска одежа. Видиш ли одакле је брак добио свој почетак, и од чега је постао неопходан? Од непослушања, од проклетства, од смрти. Где је смрт, тамо је и брак. У одсуству првога, и други нема потребе“ (Св. Јован Златоуст, ПЕРИ ПАРТЕНИАС 14, ПГ. Т. 48, 543 – 544; види рад Епископа Артемија „Света тајна брака у догматском светлу“; рад је објављен у часопису „Свети Кнез Лазар“, година 1993. бр. 4, стр. 13-28).

До Господа Христа смрт је владала људима. Рај је био затворен за људе. Стога је главни циљ прехришћанског брака био рађање деце. Даром рађања деце Бог је ублажио казну прародитељима, човеку умањио страх од смрти и рађањем деце показао му праобраз Васкрсења. Рађањем деце људи су желели да наставе да живе у својој деци, да преко њих оставе спомен.

Од Господа Христа смрт више не влада људима. Од Васкрсења Господњег смрт постаје сан, живот живује, рај постаје доступан људима. Стога главни циљ хришћанског брака постаје духовно и морално савршенство супружника. Ка овом циљу супружници узлазе испуњавајући друге делимичне циљеве, од којих је најглавнији рађање и хришћанско васпитање деце. Хришћански брак је заједница љубави. Љубав Божја је истовремено полазна тачка и циљ хришћанског брака.

Браком човек допуњује самога себе. Он даје хармонију између разума, којим је мушка страна јаче обдарена, и осећања које је особито својствено женској страни. Ова хармонија доноси друштву свако добро, јер

у Господу нити је муж без жене ни жена без мужа. Јер као што је жена од мужа, тако је и муж кроз жену а све је од Бога (1. Кор. 11, 11-12).

Својим присуством на свадби у Кани Галилејској и претварањем воде у вино (Јн. 2, 1-11), Господ Христос је осветио брак и дао му дубљи смисао. Као што се вода променила у вино, тако се Његовим присуством телесна љубав преображава у духовну љубав двеју душа. Циљ рађања деце није више „напунити земљу“, него напунити Цркву Христову и на земљи и на небу, коначно напунити Рај.

Својим присуством на свадби у Кани Галилејској Господ је показао да је породица основна ћелија друштва и главни ослонац проповеди Јеванђеља широм Васељене. Уласком Спаситеља и апостола у домове људи добре воље исти су постајали расадници Јеванђеља. Из ових расадника се Јеванђеље сејало по целој васељени. То су биле мале домаће цркве из којих је зрачио дух вере и хришћанске љубави. Овај дух је испунио читаву васељену. Он ће испуњавати Васељену све док је хришћанска породица јака у Господу, док кроз њу струји јеванђелска љубав која рађа нове епископе, свештенике, монахе, врлинске хришћане. Због тога је веома важно сачувати хришћанску породицу, ту малу домаћу цркву, основну ћелију друштва. Јака и уређена породица даје јаку и добро уређену Цркву и државу и обрнуто. Када се уруши породица, урушиће се и свештенство и монаштво, које она даје, урушиће се народи и државе. Кад пропадне породица, пропаће и свет. Наша је света дужност да светињу породице бранимо свим силама и да је јачамо у Господу. У наредним редовима желим да дам објашњење на који начин се то постиже.

Први услов који мора бити испуњен да би породица била јака јесте присуство Христа у њој. Христос је снага породице. Христос ће бити присутан у породици ако су супружници у Правој Вери, ако живе по њој, и ако их Христос повезује кроз свету Тајну брака. Тзв. „грађански брак“ и није брак него блуд. Блуд и прељуба су паклени црви који нагризају корен породице.

За здраву и стабилну породицу такође је важно да супружници ступе у брак као девственици. Млади запамтите: Само љубав заснована на части и чистоти, може се постепено распламсати, јер је предмет љубави лепота душе, а не тела. Сачувана чедност и врлински живот у послушању родитељима и духовнику пре брака као магнет привлаче благодат Божју брачницима и читавој породици. Она је темељ јаке породице. Речено је: ***Благослов оца оснажује дом дечји, а клетва мајчина га руши из основа*** (Сир. 1, 19). Две свете послушности, родитељима и духовнику, силно јачају душу и чине је спремном за ношење брачног крста.

И избор супружника важан је моменат за успешан хришћански брак и здраву породицу. И овде, као у сваком добром делу, сву своју наду положити на Бога. Нека се из срца Богу упути топла молитва да Он пошаље супружника како би се засновала часна хришћанска породица. При избору супружника не обраћати пажњу на телесну лепоту него на душевну. Љубав заснована на телесној лепоти је демонска страсна љубав. Брак скопљен из такве љубави није дугог века јер се ради о лажној удивљености. Ова љубав пуца као мехур када се после месец, два или најдуже годину дана у браку сагледа духовна ругоба супружника тј, самовоља, непослушност, гнев, злоба, лењост и друге. Ова грешна, телесна љубав, врло лако се претвара у демонску мржњу због које неминовно долази до развода брака. Тражећи лепу душу подражавамо Женику Цркве, Господу Христу, који обитава само у духовно лепој души. Такође, млади треба да знају да је за праву љубав потребно време. Права љубав се кали искушењима. И она је у почетку као зрно горушице а касније, ако се пажљиво негује, постаје велико дрво на које слећу птице небеске.

У тражењу спољашње лепоте за срећан брак крију се демони сујете и разврата. Они касније, у браку, призивају свог најбољег друга – демона љубоморе који као црв нагриза брачну заједницу. Треба знати и то да је спољашња лепота често узрок гордости, неразумности, уображености и презира према другима. Она нема никаквог значаја за успешан хришћански брак и срећну породицу.

Када Господ покаже супружника, када човек пронађе своју другу половину, нека замоли свештеника да обави венчање. Кроз молитву и благослов Цркве (= свештеника) супружницима се даје божанска благодат која уздиже, освећује и чини моралним и духовнијим њихово сједињење, оснажујући их у испуњењу узвишених циљева брака. Муж и жена у благословеној брачној заједници нису више два тела него једно тело, као што је записано у Књизи Постања: **„Зато ће оставити човек оца свога и матер своју, и прилепиће се жени својој, и биће двоје једно тело“** (1 Мојс. 2, 24). Ове речи Господ је потврдио додавши речи против развода брака: **„Што је Бог саставио, човек да не раставља“** (Мат. 19, 6). У том надумном телу муж је глава а жена је тело. Мужу је Бог одредио да води и одлучује, а жени да се покорави. Ово је Господ учинио да би у породици владали мир и хармонија.

У породици нема демократије, не може да влада свако. Власт припада глави, тј мужу. Зато Апостол Павле упућује савет женама: **Жене, покоравajte се својим мужевима као Господу** (Еф. 5, 22). Жена се при томе покорави мужу ради Господа. Ако се не покорави мужу не покорави се уредби Божјој, јер је Еви после пада у Рају Бог рекао: **Воља ће твоја стајати под влашћу мужа твојега и он ће ти бити господар** (1. Мојс. 3, 16). Жена слуша мужа као Црква Христа (Уп. Еф. 2, 24). Послушност жене мужу је огледало њене послушности Богу. Ако жена не слуша мужа кога види како ће слушати Бога кога не види?

Са друге стране, муж ако жели да му се жена покорави, дужан је да воли своју жену као своје тело, **као што Христос заволе Цркву** (Еф. 2, 25), вели апостол. Он је дужан да брине о својој жени и деци као Христос о Цркви. Његова служба је узвишена и веома одговорна. Од мужа зависи много. Муж који искрено воли своју жену никада неће прибећи претњама, насиљу или застрашивању. Ако је и непослушна и препуна слабости, муж који воли жену придобиће је љубављу, смирењем, трпљењем, молитвом, пажњом и поштовањем. Не учи се жена покорности страхом и претњом. Дobar пример и блага реч су најбољи учитељи жени и деци.

Муж треба да буде узор нежности, издржљивости и владања самим собом, па ће и жена и деца бити такви.

Жена треба да поштује и воли свога мужа и онда кад јој он не указује љубав; муж треба да воли своју жену и ако је непослушна и нема поштовања и љубави.

Жена треба да буде достојанствена. Достојанству нису потребне скупоцене хаљине, шминке, накити и истицање. Украси жене треба да буду: стидљивост, кротост, смерност, ћутљивост, вредноћа, молитвеност, трпљење, марљивост, нежност. Права хришћанка никада неће грдити свог мужа. Жена не треба да буде ропски везана за мужа страхом него својом слободном вољом препуном љубави коју ништа не може да угаси.

Срце успешног хришћанског брака и јаке породице јесте међусобна љубав мужа и жене. Она извире само из љубави према Богу. Права љубав избацује из употребе речи „моје” и „твоје”, она увек говори „наше”. Љубав се не тражи, она се даје. Љубав је жртва за друге, она дуго трпи, не горди се, не тражи своје, не љути се, не нервира се ни из ког разлога, не тражи испуњење своје воље. Настојање на својој вољи и погледима разара љубав и породицу и душе супружника.

Породица треба да буде заједница побожности, поштовања и реда. Правилан однос мужа и жене остварује се тежњом ка врлини, ревносном молитвом, страхом Божјим, послушањем заједничком духовнику и свешћу да се све чини ради Господа.

Дом треба да буде уредан и опремљен са сваком мером. Непристојне филмове, музику, игре, разговоре, слике, треба избацити из дома. Уклонити и непристојност, нескромност, доколицу и развратност, и не дружити се са људима који то чине. Поједноставити живот, бити задовољан малим стварима, без много брига које убијају молитву, ослободити се утицаја духа овога света. Ослободити се робовања телевизији, интернету, телефонима, моди, новцу. Водити прави духовни живот, бодар, пажљив, усредсређен на молитву и добротворство.

Практиковање заједничке молитве у дому, читање Светог Писма и духовне литературе, чини да мала црква цвета у Господу. Пост, молитва, читање и рад јесу четири главна стуба породице. Поред заједничке молитве чланови породице теба да практикују и личну молитву и читање Светог Писма. Децу не треба оптерећивати дугом заједничком молитвом. Нека време њиховог учешће у заједничкој молитви пропише духовник породице. Са његовим благословом уредити живот у породици и лични духовни живот сваког члана породице. У тој послушности се крије снага хришћанске породице и њених чланова. Потпуну духовну послушност деца ће имати према родитељима само ако родитељи живе истинским хришћанским животом и ако су сами послушни духовнику. Добар пример родитеља, њихова међусобна љубав и слога, благе речи, молитвеност и врлине родитеља лепо васпитавају душу детета. Родитељи су дужни да децу уче побожности. На страшном суду Господ ће од родитеља тражити и врлине деце. Од добро у Господу васпитане и послушне деце касније постају добри монаси, епископи, свештеници, родитељи, радници и руководиоци различитих струка. Велику корист има Црква и држава од таквих људи. Они су пример свима и представљају највеће богатство света. Такви људи су Богу мили а људима корисни.

Недељом и празником неизоставно одлазити на Свету Литургију. Редовно, са благословом духовника, приступати Светом Причешћу.

Заједнички оброк и молитве пре и после јела јачају породицу. Ако овога нема долази до расцепа у породици.

Благодарити Богу на свему и бити задовољан оним што се има. У браку жудити само за благом Царства Небеског. Све остало ће Бог додати. Дела милосрђа су потребна да би Бог нашој породици подарио Своју милост и благослов. Помажући другим породицама, Бог ће помоћи нашој. Сви чланови породице нека сеју мир и доброту око себе па ће имати мир и блага Божја у дому свом.

Веома је важно да деца узрастају уз мајку. Топлину мајчиног загрљаја, топлину дома и родитељске љубави не може ништа да замени. Место жене је у дому, поред деце. Тако је Бог одредио. Жена је стуб куће. Еманципација

жена и њихово одвајање од дома и деце велики је ударац породици, чини ми се чак - пресудан. Схватимо ово и вратимо жену у дом поред деце. Њена највећа диплома и слава јесу добро васпитана деца, будући добри епископи, свештеници, монаси, доктори, инжењери, радници свих струка, будући добри родитељи. Не вреди жени напредовање у каријери и дипломе светских школа ако су јој деца разуздана, препуштена улици, неморалним васпитачи[ца]ма, различитим установама без јеванђелског духа. Она је у том случају пала на испиту код Бога и изгубила оно што је највредније – душу.

Не одбацујмо болове и патње живота у браку, они су лекови које лече нашу душу. Без њих је немогуће смирити се и задобити срдачну молитву.

Ако се све горе речено испуни, наша породица ће бити јака, напредоваће у љубави, биће боголика. Њени чланови ће напредовати из силе у силу, тежећи **мери раста висине Христове** (Еф. 4, 13), тежећи сви да једно буду у Богу, као што су Адам и Ева пре пада били. Ово остварено у свакој домаћој цркви и сваком хришћанину понаособ доноси сједињење свих хришћана у Цркви Христовој за које се на Литургији молимо. За ово јединство се и Господ молио: **„Оче, нека сви једно буду, као Ти што си у мени и ја у Теби”** (Јв. 17, 21). У остварењу тог јединства мала домаћа црква – породица има главну улогу. Због тога марљиво јачајмо породицу, будимо сарадници Божји у делу изградње Цркве. При томе имајмо у виду да је брак само заклон од блуда и чувар целомудрености, а да трофеј светости, тј. сједињење са Богом, углавном доноси девственост, тј. безбрижни монашки живот.

Молитвама Пресвете Богородице, свагда дјеве Марије, Светог Јована Крститеља, Света Три Јерарха, светог Саве српског, и осталих светих девственика и монаха које је дала света породица, Господ да сачува нашу породицу од зла у свету, а нама дарује живот вечни. Амин.

Сретан и благословен празник свима!